Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

ŘEDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 3. Dnia 8. lutego 1892. XIX. rocznik.

Nowa forma spółek udziałowych z ograniczoną poręką.

W Niemczech uznano od dawna, że istniejące dotychczas rodzaje spółek dla prowadzenia interesów handlowych i przemysłowych nie odpowiadają wszelakim potrzebom praktycznym, gdyż za mało pozostawiają swobody zastosowania ich do rozmaitych okoliczności faktycznych, z któremi przy tworzeniu spółek liczyć się należy. Szczególniej uznano za niedogodny zbyt daleki rozdział, jaki istnieje pomiędzy formą spółek akcyjnych i udziałowych.

Pruskie ministerstwo handlu wystosowało do wszystkich Izb handlowych i korporacyj kupieckich zapytanie, czy według ich zdania przewidziane w obowiązującem w Niemczech prawie handlowem formy asocyacyi, które służą za podstawę organizacyi spółkowych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, odpowiadają wszystkim potrzebom — albo też czy byłoby pożądanem rozszerzenie tych form? Z 38 zapytanych korporacyj, przeważna większość oświadczyła się za potrzebą wprowadzenia nowej formy spółek z ograniczoną poręką, pośredniej pomiędzy akcyjnemi spółkami a udziałowemi.

Akcyjne spółki mają mianowicie to do siebie, że sprawę rzeczywistego prowadzenia przedsiębiorstwa zanadto czynią niezawisłą od wpływu dostarczających kapitału uczestników spółki, czyli akcyonaryuszów Akcyonaryusze mogą wykonywać pewną kontrolę nad tokiem interesów poniekąd tylko pod względem rachunkowym — fachowe zaś kierownictwo spółki spoczywa w zupełności w ręku zapłaconej dyrekcyi, którą nic, a raczej prawie nic nie wiąże z akcyonaryuszami. Dyrekcya mniej jest zawisłą od akcyonaryuszów, niż akcyonaryusze od dyrekcyi. Akcya może być przedmiotem obiegu giełdowego; kto jest jej właścicielem, jest mniej albo więcej obojętnem dla przeważnej ilości przedsiębiorstw akcyjnych.

Spółka udziałowa taka, jak ona urobiła się z pierwotnej swej formy: asocyacyi bardzo niezamożnych ludzi, których bogactwem są własne ręce i własna głowa, ale ubogich w kapitał pieniężny, z natury swej musi mieć organizacyę trochę zanadto drobiazgową. Dla przedsiębiorstw o szczupłej ilości uczestników jest też ta organizacya zanadto skomplikowaną.

Uwzględniając te okoliczności, przygotował rząd pruski do przedłożenia parlamentowi cesarstwa niemieckiego (przez kanclerza) projekt ustawy, który ma na celu umożliwić tworzenie nowego rodzaju spółek udziałowych z ograniczoną poręką według następujących zasad kierowniczych.

Przedewszystkiem mają mieć nowe spółki cechę asocyacyi osobistej, więc nie kapitalistycznej. Pozostaje też solidarna odpowiedzialność uczestników na zewnątrz. Lecz co się tyczy konstrukcyi zarządu, pozostawioną im jest jaknajszersza swoboda. Członkowie mogą albo sami bezpośrednio brać udział w zarządzie — nawet wszyscy razem, albo też, jeżeli chcą, mogą poruczyć administracyę płatnym funkcyonaryuszom, nie należącym do grona członków. Wolno im także urządzić sobie kontrolę fachową i rachunkową jak im najdogodniej; nie są zmuszeni do ustanawiania Rady nadzorczej.

Udziały nie mogą być bezimienne, lecz ma być wolno natomiast uczestnikom przelewać ich własność na inne osobistości — w każdym jednak razie nie inaczej, jak tylko za wiedzą sądu, albo notaryalnie. Statut spółki może zresztą zastrzedz, iż przelanie własności udziału zależy od przyzwolenia spółki.

Granice poręki za wspólne zobowiązania przedsiębiorstwa na wypadek likwidacyi określać ma statut w podobny sposób, jak przy starych spółkach udziałowych. Oryginalne są jednak postanowienia względem obowiązku dopłat *(Nachschusspflicht)*. Jeżeli mianowicie zarząd uzna za potrzebne rozszerzyć przedsiębiorstwo, może zażądać dopłaty do udziałów w celu zwiększenia kapitału zakładowego. Może to zresztą nastąpić także w takim razie, gdy chodzi o uzupełnienie kapitału, nadszarpniętego stratami Jeżeli członek spółki odmawia dopłaty, w takim razie po oznaczonym terminie traci on prawo uczestnika, spółka może rozporządzać jego udziałem — mianowicie, spienięża go, pokrywa z uzyskanej kwoty przedewszystkiem wszelkie pretensye, wynikające z solidarnej odpowiedzialności członków, pozostałą zaś resztę zwraca właścicielowi Tym sposobem zasobniejsi w kapitał uczestnicy mogą powoli wykupić znaczną ilość udziałów, i opanować przedsiębiorstwo.

W motywach przedłożenia wyrażono zdanie, iż ta nowa forma spółek zamkniętych, ale solidarnych, może nadawać się szczególniej do następujących interesów: jeżeli n. p. wierzyciele upadłego przedsiębiorstwa chcą takowe prowadzić przez jakiś czas na własny rachunek, ażeby uratować się od strat, wówczas mogą związać się w taką spółkę solidarną z ograniczoną poręką; albo znów spadkobiercy właściciela jakiegoś przedsiębiorstwa rozgałęzionego, które mogłoby się zachwiać, gdyby je rozdzielono na wiele rąk, mogą zaprotokołować się jako spółka solidarna, ustanowiwszy zarząd, jaki sami uznają za odpowiedni; albo nareszcie, gdy chodzi o założenie przedsiębiorstw rolniczo-przemysłowych, jak n. p. gorzelni, cukrowni, cegielni i fabryk drenów itp.

Projekt ten istotnie wart zastanowienia się, i dlatego nie omieszkamy zdawać sprawę o dalszych jego losach.

Wydział krajowy o kredycie ludowym.

Od kilku lat zajmuje się Związek roztrząsaniem stosunków kredytu ludowego w naszym kraju, i wynik tych badań streszczony został w znanych czytelnikom naszym uchwałach, powziętych na ostatniem ogólnem zgromadzeniu Związku, w grudniu r. z. w Cieszynie.

Równocześnie niemal wyszła także i od Wydziału krajowego enuncyacya w tym przedmiocie, oparta na sprawozdaniach Wydziałów powiatowych. Wypada nam przeto zwrócić uwagę na opinię Wydziału krajowego o stosunkach kredytu włościańskiego, ażeby sprawa ta była z naszej strony rzeczywiście wszechstronnie wyjaśnioną. Okólnik ten, nad którym zastrzegamy sobie poczynić odpowiednie uwagi później, brzmi dosłownie:

„Z przedłożonych nam na tutejsze okólniki z 25 lutego 1890. l. 48035 i 53115 odpowiedzi Wydziałów powiatowych w przedmiocie zakładów pożyczkowych, z których korzystać może ludność rolnicza, okazuje się, że udzielaniem kredytu dla tejże ludności zajmują się przeważnie:

I. Kasy pożyczkowe gminne, udzielające kredytu osobistego w drobniejszych kwotach, szybko bez znaczniejszych kosztów i bez długich formalności, a zarządy tych kas mając siedzibę w miejscu zamieszkania dłużnika, mogą najlepiej ocenić jego potrzebę i jego osobistą zdolność kredytową. Kasy te zatem uważać należy bezwarunkowo za najodpowiedniejsze instytucye do zaspokajania drobnego i taniego kredytu, rozumie się w tych wszystkich przeważnych wypadkach, gdzie miejscowe zarządy dzięki bezustannej i systematycznej kontroli odnośnego Wydziału powiatowego, wszelkie należytości czynne energicznie ściągają.

II. Powiatowe kasy pożyczkowe, udzielające kredytu przeważnie osobistego, a także hipotecznego zarówno w drobnych jak i większych kwotach, oraz powiatowe i miejskie kasy oszczędności udzielające kredytu hipotecznego.

Instytucye te niejako uzupełniają gminne kasy pożyczkowe pod względem wysokości kredytu, i mają tę zaletę, że są w siedzibie powiatu; potrzebujący zatem może bezporównania łatwiej i osobiście czynić starania o uzyskanie większej pożyczki, aniżeli starać się o nią w centralnych zakładach dalej położonych. Wreszcie:

III Bank krajowy, który udziela pożyczek hipotecznych na gospodarstwa włościańskie z reguły począwszy od 500 zł. i wyżej. Takie minimum kredytu zostało przez Radę nadzorczą powyższego Banku zasadniczo dlatego ustanowione, że gospodarstwa mniejsze, wystarczają zwykle zaledwie na wyżywienie rodziny, nie mogą więc ze swych dochodów zabezpieczyć spłaty rat amortyzacyjnych. Wszelako w wypadkach uwzględnienia godnych, udziela Bank krajowy i niższych pożyczek, począwszy nawet od 250 zł., zwłaszcza, gdy celem pożyczki jest spłata wysoko oprocentowanych długów, lub przeprowadzenie działów rodzinnych.

Instytucye powyższe zatem, obok których istnieją jeszcze liczne prywatne towarzystwa zaliczkowe, mogą każdy rodzaj kredytu włościańskiego zaspokoić, tak,

że nie zachodzi potrzeba tworzenia innego rodzaju zakładów kredytowych.

Powyższa organizacya wszakże instytucyj kredytowych, o ile one zostają w bezpośredniej administracyi władz autonomicznych, nie objęła dotąd jeszcze całego kraju. Są bowiem powiaty, w których nie ma ani powiatowej kasy oszczędności, ani powiatowej kasy pożyczkowej, jak niemniej są większe gminy miejskie, w których dotąd nie ma ani miejskiej kasy oszczędności, ani miejskiej kasy pożyczkowej.

Są wreszcie i gminy małomiejskie i wiejskie, gdzie dotąd nie ma jeszcze gminnej kasy pożyczkowej.

Wydział krajowy sądzi, że zbytecznem jest przekonywanie Reprezentacyi powiatowej o potrzebie podobnych instytucyj kredytowych i o korzyściach z nich dla powiatu wynikających.

Już na podstawie swego dotychczasowego doświadczenia miała Reprezentacya powiatowa sposobność nabyć tego przekonania.

Zaznaczamy jednak w każdym razie, że staranie Reprezentacyi powiatowej o dobrobyt ludności swego powiatu, zwłaszcza ludności rolniczej, przyjściem jej z pomocą zdrowym i tanim kredytem dla ratowania jej przed wyzyskiem i lichwą, jest zarówno ściśle połączone ze stanowiskiem Reprezentacyi powiatowej, jak ściśle połączoną jest z niem opieka nad całością majątków gmin i ich zakładów.

Braki w powyższym kierunku muszą pośrednio oddziałać na gospodarstwa gminne i stan majątków gminnych, jeśli ludność będzie coraz uboższą i nie znajdzie pomocy w odpowiednich, na zysk nieobliczonych instytucyach.

Takiemi zaś mogą być tylko zakłady, administrowane bezpośrednio i stale dozorowane przez władze publiczne w ogóle, a w niniejszym wypadku przez władze autonomiczne. Tylko takimi zakładami można wzmacniać i podtrzymywać siły podatkowe, a temsamem i dochody powiatu oraz gmin pojedynczych.

Dlatego też Wydział krajowy, działając w myśl uchwały Wysokiego Sejmu z 28. listopada 1890., odnosi się do Wydziału powiatowego z wezwaniem, ażeby zechciał sprawę powyższą wziąć pod rozwagę i z całą gorliwością zajął się stopniowem a stanowczem wprowadzeniem powołanej wyżej organizacyi autonomicznych instytucyj kredytowych w powiecie.

W tym celu należy wezwać i zachęcić Rady miejskie i gminne do powzięcia odpowiednich uchwał, ewentualnie zaś Radzie powiatowej przedstawić wnioski co do założenia brakujących instytucyj powiatowych.

Zwracamy przytem uwagę Wydziału powiatowego, że istnienie obok kasy oszczędności bądź powiatowej, bądź miejskiej, także powiatowej kasy pożyczkowej, dopiero czyniłoby właściwie zadość potrzebie zaspokojenia szukanego wyższego kredytu.

Głównem zadaniem bowiem kasy oszczędności jest podać każdemu sposobność szczególnie mniej zamożnym, do korzystnego i bezpiecznego ulokowania zaoszczędzonego grosza i w ten sposób uratować te oszczędności od roztrwonienia.

Głównem zaś zadaniem kasy pożyczkowej jest udzielanie przeważnie na kredyt osobisty pożyczek pod warunkami, ile możności najdogodniejszymi dla pożyczającego.

Wprawdzie kasy oszczędności udzielają pożyczek, a kasy pożyczkowe przyjmują lokacye, ale są to tylko środki do tem łatwiejszego dopięcia innego celu tych instytucyj.

Zresztą pożyczki w kasach oszczędności są niezwykle utrudnione i ograniczone.

Odwołując się zaś na tutejszy okólnik z 31. grudnia 1872. l. 22.058 którym udzieliliśmy Wydziałowi powiatowemu wzór normalnego statutu dla powiatowych i gminnych względnie wiejskich kas oszczędności, a który to wzór udzielony został okólnikiem c. k. Namiestnictwa z 8. sierpnia 1872. l 29417 także wszystkim c. k. Starostwom, zawiadamiamy Wydział powiatowy, że Rada powiatowa względnie miejska, uchwalając założenie kasy oszczędności i przeznaczając na ten cel pewien kapitał zakładowy, musi obok uchwalenia odnośnego statutu, powziąć także wyraźną uchwałę, mocą której powiat względnie miasto przyjmuje na się gwarancyę za wkładki i należyte ich oprocentowanie, ewentualnie zaś także uchwałę, którą powiat lub miasto przyjmuje obowiązek zaliczkowego pokrycia ze swych funduszów kosztów pierwszego urządzenia i pokrywania następnych kosztów administracyi tak długo, dopóki fundusz rezerwowy nie dosięgnie pewnej ściśle oznaczyć się mającej wysokości, poczem koszta te zwrócone zostaną z zysków administracyjnych kasy w miarę ich wysokości. Uchwała taka pełnej Rady powiatowej musi być zatwierdzoną przez Wydział krajowy, a uchwała pełnej Rady miejskiej przez pełną Radę powiatową.

Wierzytelny wypis powyższej uchwały wraz z czterma, a przy kasach miejskich pięcioma równobrzmiącymi egzemplarzami uchwalonego statutu w języku polskim i trzema równobrzmiącymi egzemplarzami tegoż statutu przetłumaczonego wiernie na język niemiecki (równobrzmienie wszystkich egzemplarzy statutu i dokładność przełożenia na język niemiecki winien c. k. notaryusz stwierdzić) należy następnie przedłożyć Wydziałowi krajowemu, który je udzieli c. k. Namiestnictwu.

Jeśli statut powyższy będzie zgodny ze wspomnianym wyżej wzorem normalnym, lub zawierać będzie tylko małoznaczące zmiany, wówczas zatwierdzi go samo c. k. Namiestnictwo z mocy upoważnienia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 17. czerwca 1872. l. 1081. wzór bowiem powyższy odpowiada regulaminowi kas oszczędności z 2. września 1844. zb. ust. prow. str. 400. W przeciwnym razie musi być statut ze znaczniejszemi zmianami przedłożony c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych do zatwierdzenia.

W razie uznania przez nas lub c. k. Rząd potrzeby wprowadzenia w statucie jakiej zmiany, wówczas zmiana ta musi być przez Radę powiatową względnie miejską ponownie uchwaloną i podług tego muszą być wszystkie egzemplarze statutu notaryalnie poprawione lub zupełnie przerobione, następnie zaś odnośna uchwała tu przedłożoną wraz z wszystkimi nowymi egzemplarzami statutu. Z tego powodu byłoby pożądanem, ażeby przed sporządzeniem wszystkich egzemplarzy statutu uchwalonego przedłożono tu najpierw jeden egzemplarz polski i niemiecki do rozpatrzenia.

Bliższe szczegóły mogą być zasięgnięte co do powiatowych kas oszczędności w Wydziale powiatowym n. p. w Bochni, Dolinie, Kałuszu, Krakowie, Myślenicach, Ropczycach, Trembowli, Wadowicach, Wieliczce, co do miejskich zaś kas oszczędności n. p. w Bochni, Drohobyczu, Jaśle, Kołomyi, Krakowie, Rzeszowie, Nowym Sączu, Stryju, Tarnopolu, Tarnowie.

Powiatowe kasy pożyczkowe istniejące n. p. w powiatach: Drohobycz, Kosów, Nadwórna, Pilzno, Sambor, Wieliczka, Żydaczów, mogą być zakładane podług skombinowanych statutów ustanowionych dla gminnych kas pożyczkowych, których zarządy mogą powiatowym kasom pożyczkowym ewentualnie oddawać niepoślednią usługę cenzorów, albo też wprost podług wzorów statutów powiatowych kas pożyczkowych istniejących w przytoczonych wyżej powiatach. Formalności przy zakładaniu tych kas są podobne jak i przy kasach oszczędności.

Zdaniem naszem należałoby jednak stanowczo unikać zakładania kas rzeczonych przy dopuszczeniu udziałów jej członków i wynikającym stąd obowiązku przyznawania tym członkom dywidendy. Zakład taki bowiem miałby wszelkie cechy na zysk obliczonego zakładu, co nie byłoby zgodne z celem jego i stanowiskiem Reprezentacyi powiatowej. Wreszcie gminne kasy pożyczkowe winny być założone w każdej gminie jednakże pod niezbędnym warunkiem ścisłej kontroli przez osobne do tego celu ustanowione organa Wydziału powiatowego. Zakładanie tych kas może nastąpić tylko podług rozpowszechnionych już statutów ułożonych przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym. Statuta rzeczone mogą być zmienione w myśl tutejszego okólnika z 14. marca r. b. l. 51.786/90 w tym kierunku, że na podstawie każdorocznej uchwały Rady gminnej zatwierdzonej przez Wydział powiatowy, może być połowa czystego dochodu rocznego kasy, użytą bądź na cele gminne, bądź na remuneracye dla gorliwszych członków zarządu.

Wyrażając nadzieję, że Wydział powiatowy w interesie powiatu a pośrednio w interesie kraju zajmie się dokładnem rozpatrzeniem sprawy niniejszej, oczekujemy nadesłania nam w ciągu sześciu miesięcy wiadomości o swych postanowieniach i zarządzeniach, jak niemniej o zapadłych w tym przedmiocie Rady powiatowej i Reprezentacyj gminnych, abyśmy mogli w swoim czasie przedstawić Wysokiemu Sejmowi szczegółowy obraz rozwoju w całym kraju — wspomnianych wyżej autonomicznych instytucyj kredytowych.

Przy powyższej relacyi zechce nam Wydział powiatowy zarazem przedstawić szczegółowy wykaz wszystkich gmin tamtejszego powiatu i przy każdej z nich uwidocznić tak istniejące już autonomiczne zakłady kredytowe z ich stanem funduszów za rok ostatni, jak i przyszłe już uchwalone zakłady z ich kapitałem zarodowym".

Ruch stowarzyszeń.

Galicyjska Kasa oszczędności zniżyła z dniem 1. lutego 1892. stopę procentową od eskontu weksli na 5%.

Powiatowe Towarzystwa handlowe. Z rozmaitych stron kraju dochodzą nas wiadomości o zakładaniu tych, tak u nas pożądanych stowarzyszeń. Wkrótce wejdą one w życie w Gorlicach, Limanowie, Milówce i Dębicy. W dniu 25. stycznia b. r. zawiązano Towarzystwo handlowe w Birczy, gdzie licznie zgromadzeni okoliczni obywatele uchwaliwszy statut, upoważnili wybraną dyrekcyę do wniesienia podania do sądu o zarejestrowanie firmy. Na prezesa Rady nadzorczej wybrano p. Kowalskiego, właściciela dóbr, c. i k. jenerała w pensyi, na zastępcę p. Feliksa Podolskiego, właściciela dóbr Żohatyn, na sekretarza p. Grzegorza Lisowskiego, kandydata notaryalnego. W skład dyrekcyi wybrano pp.: Kazimierza hr. Łodzia Czarnieckiego, Włodzimierza Gudzię i Franciszka Mallego.

Towarzystwo kuśnierzy i białoskórników powstało w Tyśmienicy. Celem jego jest dostarczanie członkom potrzebnych im do wyrobu kuśnierskiego i białoskórniczego materyałów i produktów surowych, oraz pośredniczenie w sprzedaży wyrobów swoich członków. Stowarzyszenie to, które ma wielkie widoki rozwoju i wszelkie

po temu warunki, może zapewnic byt setkom kuśnierzy z rodzinami i wyrwać ich z dotychczasowego wyzysku nieuczciwych handlarzy i lichwiarzy. Wybrany na ogólnem zgromadzeniu pierwszy zarząd stowarzyszenia daje zaś wszelką rękojmię, że Towarzystwo pomyślnie się rozwinie i potrafi podnieść tamtejszy przemysł kuśnierski. W skład zarządu weszli pp.: Karol Krasowski, jako dyrektor przewodniczący, Piotr Kocki, jako tegoż zastępca, Teodor Podłuski, jako magazynier, Wasyl Uhorczak, jako jego zastępca, Onufry Hawryszeńko, jako kasyer i Jakób Hołub, jako zastępca kasyera. Rada nadzorcza Towarzystwa uchwaliła na posiedzeniu w dniu 26. stycznia b. r. przystąpić do Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Towarzystwo dla wyrobu szat liturgicznych zawiązano w Krośnie, w miejsce istniejącego dotychczas w Żmigrodzie, gdzie tamtejsi mieszczanie od lat niepamiętnych zajmowali się wyrobem szat i przyborów kościelnych, które rozwozili po całej Polsce i innych krajach. Towarzystwo w Żmigrodzie musiało zlikwidować, gdyż z powodu znaczniejszego oddalenia od kolei i zupełnego zubożenia mieszczan, przemysł ten dostał się w ręce żydów, którzy najokropniej pracę członków wyzyskiwali. Aby takiemu wyzyskiwaniu kres położyć i podnieść upadający ten przemysł, powstało nowe Towarzystwo w Krośnie, a mając w miejscu zdolnych artystów-malarzy, oraz pod ręką zdolnych rzemieślników, może go doprowadzić do stanu tak kwitnącego, w jakim znajdował się dawniej.

Ażeby usunąć starozakonnych przemysłowców i ich ajentów, podszywających się pod firmę rozmaitych stowarzyszeń i spółek, Towarzystwo krośnieńskie postanowiło wysyłać ajentów z odpowiednią legitymacyą, z gotowemi wyrobami po kraju, oraz przyjmuje zamówienia na wszelkie wyroby kościelne jako to: kapy, ornaty, alby, baldachimy, chorągwie i t. p., wyrabia także sztandary dla cechów i stowarzyszeń chrześciańskich i również zajmuje się odnawianiem, naprawą i wymianą przedmiotów, do tego działu należących.

Prezesem Rady nadzorczej wybrano p. Augusta Gorayskiego, jego zastępcą p. Stanisława Biechońskiego. Członkami Rady wybrano: ks. Leona Sroczyńskiego, ks Walentego Wojtalika, ks. Edwarda Janickiego i p. Kazimierza Orpiszewskiego. W skład dyrekcyi weszli pp.: Henryk Gruszecki, inżynier i dyrektor krajowej szkoły tkackiej, dr. Dyonizy Mazurkiewicz, lekarz miejski w Krośnie i jako kasyer Towarzystwa p. Aleksander Żurawski, aptekarz w Krośnie.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu styczniu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

C. k. sąd obwodowy w Tarnopolu jako sąd handlowy ogłasza, że wpisano do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firmę: „Towarzystwo zaliczkowe w Czortkowie, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“, a to na podstawie statutów z daty Czortków dnia 22. października 1891. wedle których stowarzyszenie to ma swą siedzibę w Czortkowie, a przedmiotem jego jest dostarczanie członkom swoim na umiarkowany procent gotowych pieniędzy, potrzebnych im do obrotu w gospodarstwie, rzemiośle, przemyśle lub handlu, za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków, czas trwania jest nieograniczony; zarząd sprawuje Dyrekcya z trzech członków i z trzech zastępców złożona.

Obecnie w skład Dyrekcyi wchodzą pp. Ludwik Noss, właściciel realności i aptekarz w Czortkowie jako dyrektor, Alfred Doschot, właściciel realności w Starym Czortkowie jako kasyer, i Józef Urbański, kierownik biura c. k. uprzyw. galic. Zakładu kredytowego włościańskiego w likwidacyi w Czortkowie jako kontrolor, którzy tę firmę w ten sposób podpisują, że pod firmą Towarzystwa swe nazwiska umieszczają; do ważności atoli zobowiązania wobec osób trzecich potrzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi.

Publiczne ogłoszenia od stowarzyszenia wychodzące, będą umieszczane w czasopiśmie „Gazeta Lwowska“.

Za zobowiązania stowarzyszenia odpowiadają wszyscy członkowie według postanowienia §. 76. ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. nr. 60. Dz. p. p.

Uchwała z dnia 31. grudnia 1891. l. 10.597).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Wadowicach zawiadamia, że dnia 5. grudnia 1891. została wpisaną do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firma: „Towarzystwo handlu skór i obuwia w Białej, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ z następującemi postanowieniami:

1. Na zasadzie kontraktu z daty Biała 14. września 1891. zawiązało się w Białej stowarzyszenie pod firmą: „Towarzystwo handlu skór i obuwia w Białej, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“.

2. Celem stowarzyszenia jest podniesienie rzemiosła szewskiego, siodlarskiego, rymarskiego i garbarskiego w Białej przez dostarczanie rzemieślnikom wszelkich potrzebnych materyałów po cenach możliwie najtańszych, przez udzielenie niskoprocentowego kredytu w materyałach i wyrobach, przez dawanie zaliczek na dobrze i modnie wyrobione obuwie, przez ułatwianie sprzedaży wyrobów, zakupno i obstalunki tychże wyrobów i dalszą odsprzedaż przez uskutecznienie przez członków reparacyi, słowem przez użycie wszelkich możliwych środków, celem podniesienia rzemiosła szewskiego, siodlarskiego, rymarskiego i garbarskiego.

3. Siedzibą stowarzyszenia jest miasto Biała.

4. Czas trwania Towarzystwa jest nieograniczony.

5. Dyrekcya Towarzystwa składa się z trzech członków i dwóch zastępców, których walne zgromadzenie na przeciąg jednego roku wybiera Na pierwszem ogólnem zgromadzeniu wybrani zostali pp. Jan Bambera, Franciszek Góra i Michał Srokocz, wszyscy w Białej zamieszkali, członkami, a Teodor Pisarek i Ludwik Kleczyński, obaj z Białej zastępcami członków dyrekcyi.

7. Wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia w sprawach Towarzystwa będą podpisywać dwaj członkowie dyrekcyi przy wyciśnięciu pieczęci Towarzystwa, zaś publiczne ogłoszenia przez Towarzystwo wydane ogłaszane będą przez pisemne zawiadamianie członków lub przez umieszczanie takowych w miejscowej gazecie „Tygodnik“.

7. Członkowie stowarzyszenia odpowiadają za spełnienie wszelkich zobowiązań w obec osób trzecich, o ile na to stan czynny majątku Towarzystwa nie wystarczy swym udziałem.

(Uchwała z dnia 12. grudnia 1891. l. 7.785).

C. k. sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza niniejszem, że w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firmę „Stowarzyszenie zaliczkowe w Lubaczowie, zarejestrowane z ograniczoną poręką“ wpisano i przy takowej uwidoczniono:

1. że stowarzyszenie to zawiązało się na podstawie statutu z daty Lubaczów z 4. października 1891.;

2. że siedzibą stowarzyszenia jest miasto Lubaczów;

3. że przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczanie członkom stowarzyszenia na umiarkowany procent gotowych pieniędzy potrzebnych im do obrotu w gospodarstwie, rzemiośle, przemyśle lub handlu zapomocą wspólnego kredytu wszystkich członków;

4. że wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia w sprawach stowarzyszenia wychodzić będą pod firmą stowarzyszenia i będą podpisywane przynajmniej przez dwóch członków Dyrekcyi, a publiczne ogłoszenia od stowarzyszenia umieszczane będą w jednym z dzienników lwowskich;

5. że Dyrekcya składa się z trzech członków wybranych przez Radę nadzorczą na przeciąg trzech lat i że jako członkowie Dyrekcyi wybrani zostali na dniu 4. października 1891.;

1. dr. Henryk Szymański jako naczelny dyrektor;

2. ks. Seweryn Metella jako kasyer, i

3. Marceli Żymirski jako kontrolor, wszyscy trzej zamieszkali w Lubaczowie;

6. że odpowiedzialność członków za zobowiązania stowarzyszenia jest ograniczoną, a w szczególności, że członkowie odpowiadają nietylko swemi udziałami, ale jeszcze także dalszą kwotą równającą się czterokrotnej tychże wysokości;

7. że do ważności zobowiązania wobec osób trzecich potrzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi i że podpis za stowarzyszenie uskutecznia się w ten sposób, iż podpisujący do firmy stowarzyszenia swoje podpisy dołączają.

(Uchwała z dnia 28. listopada 1891. l. 44.940).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Jaśle poleca wpisanie do rejestru dla spółek gospodarczych i zarobkowych firmy: „Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, stowarzyszenie zarejestrowane z poręką ograniczoną“, które zawiązało się w dniu 20. grudnia 1891. r. w Dukli na czas nieograniczony w celu dostarczenia członkom swoim na umiarkowany procent gotowych pieniędzy potrzebnych im do obrotu w gospodarstwie, handlu lub rzemiośle.

Towarzystwo zastępuje Dyrekcya sądownie i poza sądownie, i sprawuje wszelkie bieżące czynności.

Członkami Dyrekcyi wybrani zostali Ludwik Dłużniewski, Juliusz Fiebert i Bronisław Lassociński w Dukli zamieszkali, którzy pod napisem wyciśniętym stampilią „Towarzystwo zaliczkowe w Dukli, stowarzyszenie zarejestrowane z poręką ograniczoną“, podpisywać się będą własnoręcznie Ludwik Dłużniewski, Juliusz Fiebert, Bronisław Lassociński.

Ogłoszenia i zawiadomienia wychodzić będą pod firmą Towarzystwa, będą podpisane przez dwóch członków Dyrekcyi i będą ogłaszane w czasopiśmie w kraju do ogłoszeń urzędowych przeznaczonem.

Każdy członek Towarzystwa za zobowiązania Towarzystwa odpowiada do wysokości trzechkrotnego udziału, który najmniej 30 zł. wynosi.

(Uchwała z dnia 31. grudnia 1891. l. 6.608).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Wadowicach ogłasza niniejszem, że dnia 23. listopada 1891. została wpisaną do rejestru dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych firma: „Dom robotniczy w Białej, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ z następującemi postanowieniami:

1. Na podstawie kontraktu z daty Biała 30. sierpnia 1891. zawiązało się w Białej, mieście powiatowem, stowarzyszenie pod firmą: „Dom robotniczy w Białej, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną odpowiedzialnością“.

2. Celem stowarzyszenia jest udzielać swoim członkom moralnej i materyalnej pomocy zdążającej do poprawy ich bytu i postawienia ich w możności, by z czasem do własnych majątków dojść mogli, któreby im na stare lata po pracy odpocząć dozwoliły i w trudnych chwilach życia przytułek dać mogły. W tym celu będzie się starało stowarzyszenie:

a) urządzić sklep ze wszystkiemi potrzebami dla robotników i ich rodzin;

b) wybudować tam bez kosztownych zewnętrznych dekoracyj, trwały, dom robotniczy z dobrego materyału, w którym będą urządzone sale jadalne i sypialne, oraz magazyny, sklep, jatki i piwnice na artykuły spożywcze;

c) zgromadzić z wkładek członków najmniej po 2 zł. zapasów, darów i składek tanią fundacyę pożyczkową na trzy procent od sta rocznie, z której członkowie będą mogli otrzymywać pożyczki na zakupno majątków rolnych lub domów;

d) utworzyć z pewnej części corocznie wydzielonych zysków fundusz na wsparcia dla podupadłych robotników, oraz fundacyę na zapomogi dla tych członków lub ich rodzin, którzyby czy sami, czy swoje dzieci na wykształconych majstrów i kierowników fabryk kształcić chcieli.

3. Siedzibą stowarzyszenia jest miasto Biała.

4. Czas trwania stowarzyszenia jest nieograniczony.

5. Dyrekcya składa się z pięciu dyrektorów, z których najmniej dwóch musi być ze stanu robotniczego, i dwóch zastępców dyrektorów, z których przynajmniej jeden musi być ze stanu robotniczego wybrany. Wszystkich wybiera ogólne zgromadzenie członków na lat trzy. Na pierwszem ogólnem zgromadzeniu wybrani zostali: Jan Tatoń, sukiennik z Lipnika, Józef Wenzel sukiennik z Białej, Jan Bożek sukiennik z Lipnika, ks. Jan Labaj wikary z Białej i Michał Pysz sukiennik z Bielska, członkami dyrekcyi, a Jan Grzybowski sukiennik z Białej i ks. Stanisław Stojałowski, redaktor gazet z Cieszyna zastępcami dyrekcyi.

6. Wszelkie ogłoszenia i zawiadomienia w sprawach stowarzyszenia wychodzić będą pod firmą stowarzyszenia i podpisywane przez dwóch członków Dyrekcyi; publiczne ogłoszenia zaś umieszczane będą w jednym z codziennych dzienników krajowych polskich i w jednym tygodniku lub dwutygodniku lub też udzielane pisemnie pojedynczym członkom.

7. Członkowie stowarzyszenia odpowiadają po myśli §. 5. ust. 12. ustawy z dnia 9. kwietnia 1873. l. 70. Dz. p. p. za zobowiązania stowarzyszenia tylko do jednokrotnej wysokości deklarowanych udziałów.

(Uchwała z dnia 28. listopada 1891. l. 7.514).

Zmiany w Dyrekcyi:

C. k. sąd krajowy jako handlowy we Lwowie ogłasza niniejszem, iż przy firmie „Towarzystwo kredytowe miejskie w Lubaczowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką'' uwidoczniono, że na odbytem w dniu 28. lipca 1891. nadzwyczajnem XII. ogólnem zgromadzeniu członków tego Towarzystwa zatwierdzony został dokonany przez Radę nadzorczą wybór członków Dyrekcyi na następne trzechlecie to jest od 1. lipca 1881. do 30. czerwca 1894. a to: 1. Lazara Lehrfreuda dyrektorem, 2. Eliasza Rissa kontrolorem (ponownie) i Seidego Thumina kasyerem.

(Uchwała z dnia 5. grudnia 1891. l. 44.333).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Stanisławowie ogłasza, że równocześnie poleca prowadzącemu rejestr stowarzyszeń zarobkowych wpisanie przy firmie „Towarzystwo zaliczkowe w Kałuszu, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“, że na walnem zgromadzeniu członków tegoż w dniu 19. października 1891. uskuteczniony ze strony Rady nadzorczej wybór członków dyrekcyi zatwierdzono, a to wybrani zostali: a) dyrektorem-referentem dr. Adolf Wurst, b) dyrektorem-kasyerem: Ludwik Juss, c) dyrektorem-kontrolorem Amand Karpiński, d) zastępcą dyrektora-referenta Aleksander Szuster, e) zastępcą dyrektora-kasyera Marcin Posacki, f) zastępcą dyrektora-kontrolora Ludwik Stankiewicz.

(Uchwała z dnia 23. grudnia 1891. l. 17.952)

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Rzeszowie zarządza na skutek prośby Towarzystwa kredytowego dla handlu i przemysłu w Rzeszowie de praes. 16. września 1891. l. 7.955 wpisanie w rejestrze dla spółek zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Rzeszowie, stowarzyszenie zarejestrowane z odpowiedzialnością ograniczoną“, iż na walnem zgromadzeniu tegoż Towarzystwa na dniu 12. lipca 1891. odbytem, dyrektor Towarzystwa Salomon Jeżower z dyrekcyi ustąpił i że w miejsce jego wybrany został dyrektorem dr. Józef Fechtdegen adwokat krajowy z tem oznajmieniem, iż tenże podpisywać się będzie w ten sposób, iż pod stampilą: „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Rzeszowie, stowarzyszenie zarejestrowane z odpowiedzialnością ograniczoną“ swe imię i nazwisko: „dr. Józef Fechtdegen“ podpisze.

(Uchwała z dnia 1. października 1891. l. 7.955).

C. k. sąd krajowy jako handlowy w Krakowie ogłasza, że dnia 15. września 1891. wpisanem zostało do rejestru handlowego dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Towarzystwo handlu skór i wyrobu obuwia w Dobczycach“, iż na walnem zgromadzeniu rzeczonego Towarzystwa dnia 25. lipca 1891. odbytem, na bieżące trzechlecie wybrani zostali do zarządu Józef Szczęk dyrektorem, Kasper Orzechowski kasyerem, Antoni Bednarski magazynierem, Antoni Stoch (młodszy) buchhalterem, zastępcami zaś Wojciech Podsadecki i Antoni Walas, wszyscy w Dobczycach zamieszkali, którzy firmę Towarzystwa w ten sposób podpisywać będą, że pod brzmieniem firmy „Towarzystwo handlu skór i wyrobu obuwia w Dobczycach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“ dwóch członków dyrekcyi całe swoje imię i nazwisko położy.

(Uchwała z dnia 18. września 1891. l. 25.011).

Likwidacya:

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Jaśle poleca wykreślenie z rejestru dla firm zarobkowych i gospodarczych firmy: „Spółka tkacka w Krośnie, towarzystwo zarejestrowane z poręką dwukrotnego udziału“ a zarazem ogłasza, że członkowie spółki tej w dniu 23. grudnia 1890. uchwalili rozwiązanie spółki, i że wybrano do przeprowadzenia likwidacyi jako likwidatorów pp. Henryka

Gruszeckiego, Aleksandra Żurawskiego i Franciszka Pileckiego, a jako zastępcę likwidatora p. dr. Feliksa Czajkowskiego.

Nadmienia się, że wierzyciele rozwiązanej spółki w Krośnie winni się z rzekomemi pretensyami zgłosić w przeciągu jednego roku do likwidatorów wyżej wymienionych, którzy pod słowami: „Spółka tkacka w Krośnie, stowarzyszenie zarejestrowane z poręką dwukrotnego udziału w likwidacyi" podpisywać się będą własnoręcznie F. Pilecki, A. Żurawski, Henryk Gruszecki, dr. Czajkowski.

(Uchwała z dnia 19. grudnia 1891. l. 6.238).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Brzeżanach uwiadamia, że wskutek uchwały z dnia 24. października 1891. l. 6.151 wpisano dnia 3. listopada 1891. w rejestrze dla spółek gospodarczych i zarobkowych przy firmie „Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu w Brzeżanach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką (Creditverein für Handel und Gewerbe in Brzeżany, registrirte Genossenschaft mit beschränkter Haftung), że na walnem zgromadzeniu członków stowarzyszenia dnia 31. sierpnia 1891. odbytem uchwalono rozwiązanie stowarzyszenia i że likwidatorem wybrano Jakóba Halberthala dotychczasowego dyrektora tego Towarzystwa, tudzież, że wybrany likwidator firmę w ten sposób podpisywać będzie, iż pod odciskiem firmy Towarzystwa z dodatkiem „w likwidacyi" swoje imię i nazwisko własnoręcznie umieszczać będzie.

Oraz wzywa sąd wszystkich wierzycieli stowarzyszenia, ażeby się z swoimi pretensyami u stowarzyszenia zgłosili

(Uchwała z dnia 7. listopada 1891. l. 6.450).

C. k. sąd obwodowy jako handlowy w Tarnopolu ogłasza, że wpisano w rejestrze stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych przy firmie „Spółka rolnicza, zarejestrowana z odpowiedzialnością ograniczoną w Tarnopolu", że walne zgromadzenie członków tej spółki dnia 4. listopada 1891. odbyte uchwaliło rozwiązanie tejże i likwidacyą, a zarazem poruczyło przeprowadzenie tej likwidacyi pp. Ignacemu Kopczyńskiemu, Konradowi Glogierowi, i dr. Stanisławowi Poboreckiemu jako likwidatorom głównym, zaś pp. Aleksandrowi Sozańskiemu, Zygmuntowi Mochnackiemu i Bronisławowi Csillikowi, jako zastępcom tychże.

(Uchwała z dnia 19 grudnia 1891. l. 17 739)

Półroczny rachunek

funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za czas od 1. lipca 1891. do 31. grudnia 1891.

Stan bierny:

1. Udziały członków	28.621·98
2. Odsetki od lokacyi	689·73
3. Wpisowe	71 —
4. Procenta zwłoki	1·06
5. Nadzwyczajne dochody	10·—
6. Reszta zysku z r. 1890/91	1 05
	29.394·82

Stan czynny:

1. Lokacye: a) Kasa zal. Nowy Sącz	1.364·79	
b) Tow. zal. Drohobycz	2.814 62	
c) „ „ Bircza	1.607·31	
d) „ „ Limanowa	827·95	
e) „ „ Rohatyn	1 551·72	
f) „ „ Radziechów	1.545·25	
g) „ „ Bóbrka	1.534 19	
h) Pow. Tow. zal. Lwów	2.141·87	
i) Bank zal Stanisławów	1.961·76	
j) Tow. zal. Mościska	1.368·82	
k) Tow. zal. Łańcut	1.265·41	
l) „ „ Gorlice	1.789 84	
m) „ „ Gliniany	11.06·38	
n) „ „ Lwów	7.422·56	
o) Lokacya hypoteczna	1.060 —	29.362·47
2. Koszta administracyi		32·35
		29.394·82

We Lwowie dnia 22. stycznia 1892.

Władysław Terenkoczy.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.** Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorza.